

Список використаних джерел

1. Педагогический поиск / [сост.: И. Н. Баженова и др.]. – Москва : Педагогика, 1987. – 544 с.
2. Каюков В. Багатоваріантність / В. Каюков // Рад. освіта. – 1990. – 17 квіт. (№ 30). – С. 1, 3.
3. Українська школа / проект концепції розроб. львів. освітянами // Рад. освіта. – 1990. – 29 черв. (№ 52). – С. 1–3.
4. Педагогіка народознавства : спроба концепції / авт.: П. Ігнатенко, Ю. Руденко, М. Стельмахович [та ін.] // Рад. освіта. – 1990. – 27 лип. (№ 60). – С. 1–4.
5. Киричук О. В. Концепція виховання підростаючих поколінь суверенної України / О. В. Киричук // Рад. шк. – 1991. – № 5. – С. 33–40.

Л. Д. Березівська

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ЯК ФОРМА РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ПРО РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ У ХХ СТ.

Однією з форм репрезентації джерел є науково-допоміжні бібліографічні покажчики, які можуть стати основою різноаспектних досліджень історико-педагогічних проблем. Історіографічний пошук засвідчив, що в сучасній українській історіографії відсутні бібліографічні покажчики, присвячені реформуванню загальної середньої освіти в Україні у ХХ ст.

Науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Реформування загальної середньої освіти в Україні у ХХ ст. крізь призму джерелознавства» підготовлено вперше у визначених хронологічних і територіальних межах. Він являє собою логічне продовження монографії «Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті» (Березівська Л. Д., 2008)¹, докторського дослідження «Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті» (Березівська Л. Д., 2009)², навчального посібника для закладів вищої освіти «Реформи шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: документи, матеріали і коментарі» (Березівська Л. Д., 2011)³, а також узагальнює джерелознавчі та історико-бібліографічні пошуки автора протягом 2000–2018 років⁴.

Мета створення зазначеного видання – формування сукупності першоджерел й історіографічних праць про реформування загальної середньої освіти в Україні в ХХ ст., цілісне введення цих матеріалів до наукового обігу

¹ Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті. Київ : Богданова А. М., 2008. 406 с.

² Березівська Л. Д. Організаційно-педагогічні засади реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : дис. ... д-ра пед. наук. Київ, 2009. 871 арк.

³ Березівська Л. Д. Реформи шкільної освіти в Україні у ХХ столітті: документи, матеріали і коментарі. Луганськ, 2011. 384 с.

⁴ Березівська Л. Д. Спроби реформування шкільної освіти в імперську добу (1899–1917): історіографія та джерела дослідження. Історико-педагогічний альманах / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини [та ін.]. Умань, 2017. № 1. С. 32–30 ; Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в добу Української революції (1917–1921): історіографія та джерела дослідження. Історико-педагогічний альманах / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини [та ін.]. Умань, 2018. № 1. С. 34–42 ; Березівська Л. Д. Журнал «Рідна школа» як джерело історії реформування загальної середньої освіти в Україні: концепції і проекти (1991–2002). Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2018. Вип. 81, т. 1. С. 9–16 ; Березівська Л. Д. Колекція журналу «Вільна українська школа» (1917–1920) як джерело мікроісторії освіти України. Історико-педагогічний альманах / Уман. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2016. № 1. С. 4–9.

задля джерелознавчого забезпечення подальших історико-педагогічних досліджень окресленого процесу.

Основу покажчика утворюють бібліографічні записи (понад 1400 позицій) різнотипних документів із 1899 р. до 2018 р., що зберігаються в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського НАН України, Державній науковій архівній бібліотеці (м. Київ), Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського НАПН України, Педагогічному музеї України. Особливістю цього посібника є представлення документів із фондів Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України. Крім того, у ньому наявні праці зарубіжних авторів про історію реформування освіти в Україні з міжнародної бази даних EBSCO, а також використовується система гіперпосилань на електронні версії джерел.

Бібліографічний покажчик складається з передмови «Від упорядника», п'яти розділів, науково-допоміжного апарату (іменний покажчик) і додатка (перелік основних періодичних і продовжуваних видань, використаних для його формування).

Кожний із п'яти розділів розпочинається короткою оглядовою статтею про організаційно-змістові основи реформування загальної середньої освіти в Україні в той чи інший історичний період відповідно до авторської періодизації та про представлені джерела: I період (1899–1917) – спроби реформування шкільної освіти на українських землях в імперську добу в контексті загальноімперських планів; II період (1917–1921) – державно-громадське реформування шкільної освіти в добу Української революції; III період (1919–1931) – реформування шкільної освіти в Українській Соціалістичній Радянській Республіці у ранній радянський період; IV період (1931–1991) – внутрішньосистемне реформування радянської загальноосвітньої школи в радянській Україні в умовах авторитарного суспільства; V період (1991–2001) – реформування загальної середньої освіти в перше десятиліття незалежної України.

У розділах містяться бібліографічні записи першоджерел (нормативно-правові документи, монографії, посібники, підручники, статті тощо), на яких ґрунтується вивчення проблеми реформування загальної середньої освіти в Україні в той чи інший період, а також історіографічних праць (монографії, посібники, підручники, статті тощо) про означений процес від верхньої межі конкретного періоду до 2018 р. Матеріали кожного розділу подано в хронологічному порядку (нумерація наскрізна, у межах року – за абеткою).

Представлене видання адресовано науковим, науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, докторантам й аспірантам, студентам, а також усім, хто цікавиться історією освіти, зокрема освітніми реформами та контрреформами. Бібліографічний покажчик може бути використаний для написання праць з історії освіти, розроблення змісту навчальних дисциплін «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Історія освіти», «Державна освітня політика».